

من "مستەفای هیجری" م

سکرێتێری گشتی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران سەرگوزەشتە ی ژایانی بۆ ئاویڤه دەگێرێتەوه



گەشت بە قوناغە ی شەری لێساز بوو، لاوازکردنی حیزبی دیموکرات بێسو بە یەکێک لە ئەرکو ئامانجە سەرەکیەکانی کۆمەڵە."

کارسات

لە کۆتایی هەشتاکان و سەرەتای ئەوە دەگامی سەدە ی رابردوودا، وەرچەرخانیکی هەژینەر لە مێژووی حیزبی دیموکراتدا روودەدات. لە پیلانیکی نۆزەخیدا کۆماری ئیسلامی لە دوو کاتی جیاوازی نزیک بە یەکدا دوو کاربێماری نوو رێکخەری گەورە ی حیزبی دیموکرات تیرۆر دەکەن، بەمەش بۆشاییکی گەورە لە پانتهانی کاری رێکخستن و رابەری پە یوه ندیەکانی ئەو حیزبە دا دروست دەبێت.

هیجری وێرایی ئەو ی پێیوایە کە قەرەبووکردنە ی ئەو زیانە گەورە و گرانهش زەحمەتە کە لە ئەنجامی ئەو تیرۆرکردنە دا بەر حیزبە کە یان کەوت، بە لای دە لێت "تۆ دایینی دکتۆر قاسملو شەهید نە بوایە، خۆ سەرەنجام رۆژێک وەک هەموو ئێسناییک دەمر، ئەو سیاسەتێکە دوژمنانی میلیتە ی کورد هەمووان ئەو کارە دەکەن، لە هەر جێهێکی نوژمنانی ئێمە بۆیان هە لکە و بێت لە سەری شۆرشە کە یان داوه، عەقلیە تیان وا بووه کە سەرکردە ی ئەو شۆرشە کۆژرا ئێتر ئەو شۆرشە نسکو دەهێنێت، لە حالیکدا ئەو هەموو جێگە بە کدا پێچەوانە کە ی سەلماوه، راستە دکتۆر قاسملو رێبەریکی زۆر پایە بەرز بوو نەک هەر لە ئێتر حیزبی یموکراتدا بە لکۆ ئەو هەموو جولانە یە ی کوردا، بە لای کە سایە تییەکی وا گەورەش کە شەهید دەبێت شۆرشێکی کورد دوچارێ شکست نابێت، چونکە تا ئەو کاتە ی سەتم لە سەر کورد هە یە، بە رێبەرەکانیش هە یه."

سکرێتێری نووکه رتێبون

بە دوا ی تیرۆرکردنی د. شەرەفکە نیدیا، هیجری دەبێتە سکرێتێری حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، بە لای لە کۆنگرە ی ۱۰ ی ئەم حیزبە دا کە لە ۱۹۹۵ دا دەبە ستریت. مامۆستا عەبدولای حەسەن زاوه بە سکرێتێر هە لده بۆ رێبەری ئەمیش دەبێتە جێگری. پاشان ساڵی ۲۰۰۴ لە کۆنگرە ی سیانزە هە ما جارێکیتر هیجری بە سکرێتێر هە لده بۆ رێبەری ئەو. بە لای زۆر ناخایە نیت بە شێکی گرنگ لە پێکەاتە ی حیزب جیا دەبێتە وه. هیجری سە بەرەت بەم جیا بوونە وه یە دە لێت "زۆرم هە ولدا ئەو کەرتبوونە جێبە جێبە ییت، پێمانخۆش بوو، زۆریش پێشمانیارمان کرد کە تا کۆنگرە ی داهاوو ئێشە کانهان بە رێبەری پێش، بۆ ئەو ی کۆنگرە بریار بدات، بە لای نە کرا، ئەو پێی وا نییه بە شێک لە بە رێبەریارێتی ئەو کەرتبوونە

سکرێتێری دە گێرێتە وه، دە لێت "کاتیکی کۆنگرە ی چوارم لە ساڵی ۱۹۸۰ دا گیرا، وەک میوانیک لە لایەن د. قاسملو وه بانگ کرا م نەک وەک ئەندامیک، قسە و باسەکانی کۆنگرە بۆ م تازە بوون بە لای زۆریش سەرنجراکێش نە بوون، لە کۆتایی کۆنگرە دا هەرگای خۆ کاندیدا کردن بۆ ئەندامی کۆمیتە ی ناوه ندی کرایه وه. م ن کە وەک میوان لێم دەروانسی، د. قاسملو تە شریفی هێنا و وتی: برۆ خۆت کاندیدا بکە. پێموت: ئە سەلەن م ن ئەندام نیم، ئێجازه بە فرموو کە م ن لە پال حیزب بێتە وه تا وختیکێ دیکە بریار دە دەم. بە لای د. قاسملو زۆری ئیسرار کرد، لە راستیدا زۆر لە بەر رووینی د. قاسملو لـ روودا دامام، چووم خۆم ناساندو چونکە کە سێکی ناسراویش بووم دە نگم هێنا و بووم بە ئەندامی کۆمیتە ی ناوه ندی، لە راستیدا بۆ کاربێاری حیزبایە تی لـ و زۆر ساته وه ختە وه دە ستپێدە کات."

ناسینی پیاویک هەموو رەوتی ژایانی گزێی

بە دوا ی تەواوکردنی خۆیندنی زانکۆ دا، هیجری دە گە پێتە وه بۆ ئە غە دە وه دە بێتە وه بە مامۆستا تا وادی هە لگێرسانی شۆرشێ کە لاتی ئێران لە دژی رژی می شا. ئەم شۆرشە سەرەتای تیکە ل بوونی راستە قینە ی ئەم پیاوه دە بێت بە سیاسەت، ئەو دە لێت "م یە کێک لە رێکخە رانی زۆر ناسراوی خۆپیشاندانە کانی دژی شا بووم لە شاره کە ی خۆم دا، ئەمەش بووه هۆ ی ناسین و خۆشە و یست بوونی م ن لە نێو خە لکدا، تە نائە ت لە نێو خە لکی تورکی شادا، چونکە بە شێکی لە قوتابیه کانه تورک بوون."

شەری ئێمە و ئەوان

بە دوا ی روخانی رژی می پاشایە تیدا رو به ریکی فراوانی کوردستانی ئێران کەوتە دە ست هێزی پێشە مرگە وه، لە م قوناغە هە ستیارە دا پێشە مرگە کانی کۆمە لە وه دیموکرات زۆری نە خایاند سە نگە ریان لە یە ک گرت، هیجری وێرایی ئەو ی ئەو شە ره بە زیانی جولانە وه ی کورد ناو دە بات، بە لای دە لێت "بە ی ئەو ی دە ما رگزی م هە بێت بۆ حیزبی دیموکرات، ئەو شە ره لە لایە ن ئەوانه وه بە سەر ئێمە دا داسە یا، ئەو سەر دە مه کە ئەو شە ره دە ستپێکێر کۆمە لـ پاگە ندە ی بۆ ئەو دە کرد دیموکرات لە کۆماری ئیسلامی ئێران خرابتره، بۆ یە سیاسیە تی کۆمە لـ لاوازکردنی حیزبی دیموکرات بوو بە هر شۆیه یەک کە بۆی دە کرا، تا توانی لە باری راگە یاندنە وه کردی، تا

بە شدار بوون لە خە بات و تیکۆشان لە دلی مندا زیاتر چە کەرە بکات". سێ هە میشان، ئەو دە مه یە کە لە ساڵی ۱۹۶۹ دا بۆ خۆیندنی رشتە ی ئە دە بو زمانی فارسی دە چێتە زانکۆ ی تاران، ئەو سا لۆ رۆژانە کە ئە دە بیاتی چە پی حیزبی توده بالی بە سەر فە زای فکری رو ناکبیرانی ئێراندا کێشا بوو، کە م تا زۆر کاریگە ری لە سەر دە میش دە بیت بە لای م ن ئەو ی ئینتیما ی بۆ هیچ حیزبو رێکخراویکی دیاریکرا وه بێت، هیجری دە لێت "ئە م بۆ چوون و ئینتیما یه شتیکی گشتی بوو، بە تاییه تی ئە وکات رۆژگاری خە فە قان و سە رکوت بوو، ئەو ی زۆر تر دە جولایه وه ناوایانگی هە بوو حیزبی توده بوو."

ناسینی پیاویک هەموو رەوتی ژایانی گزێی

بە دوا ی تەواوکردنی خۆیندنی زانکۆ دا، هیجری دە گە پێتە وه بۆ ئە غە دە وه دە بێتە وه بە مامۆستا تا وادی هە لگێرسانی شۆرشێ کە لاتی ئێران لە دژی رژی می شا. ئەم شۆرشە سەرەتای تیکە ل بوونی راستە قینە ی ئەم پیاوه دە بێت بە سیاسەت، ئەو دە لێت "م یە کێک لە رێکخە رانی زۆر ناسراوی خۆپیشاندانە کانی دژی شا بووم لە شاره کە ی خۆم دا، ئەمەش بووه هۆ ی ناسین و خۆشە و یست بوونی م ن لە نێو خە لکدا، تە نائە ت لە نێو خە لکی تورکی شادا، چونکە بە شێکی لە قوتابیه کانه تورک بوون."

لە مەش گرنگتر، یان راستتر بلێین رەنگە گرنگترین رووداو لە سەرگوزەشتە ی ژایانی هیجریدا ناسینی ئەو پیاوه ژیره بێت کە تا هەموو رەوتی ژایانی ئەم بە جارێک گۆری، ئەویش "دکتۆر عەبدولرحمانی قاسملو" ئەو دە مه قاسملو تازە گە رابۆ وه کوردستان، زۆر بە رۆشی ئەو بوو سەر لە نوێ حیزبی دیموکرات رێکخا تە وه، لە م کارە شادا دە یویست پشت بە گەنجە کان بە ستریت، بە تاییه تی کە ئە وکات لە نێو حیزبدا لە گە ل بە شێک لە کادێرە دێریو بە سا لچووه کانی حیزبە کە یدا نا تە یا بوو، لە ئاستی کوردستانی شادا کۆمە لـ وەک رە بەری ئەو حیزبە پێشبووه گۆرە پانی خە باتە وه و زۆریە هە ره زۆری هە لسو رپاوه کانیکی گەنج بوون. هیجری دە لێت "ئە وکات م ن سەرۆکی ئەنجومە نی کورده کانی ئە غە دە بووم، دکتۆر قاسملو داوی کرد ببینم، بۆ یە کە م جار ئە و م لە گوندی "کۆسە کە رزە ی" نزیک مە هاباد بینی کە ماله کە ی لە وێ بوو، چارپێکە وتنیکێ یە ک کاتر میزی دوو بە دووم لە گە ل بوو، لێره و ئاشناسنایە تیم لە گە ل دکتۆر قاسملو دە ستپێکێر."

هیجری تا ئەو کاتە ش بە یوه ندی بە حیزبی دیموکراته وه نە بووه، کە ساته وه ختی بۆ یە کە م جار بوون بە ئەندامی ئەم حیزبە ی ئێستا

ئا: لاپەری کوردستانی

کات: دە مه و ئێوارە یەکی دوو رۆژە کانی هاوینە، شوێنیش: ژووریکی سادە و ساکاری سکرێتاریە تی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێرانە لە کۆیه، "مستەفای هیجری" کە بە دیوارە کە ی ژوور سە ریه وه وینە ی سئ سەرکردە ی شە هیدکراوی حیزبە کە یان دە رده وشێتە وه، دە گە رێتە وه لای نوو ترین بیروه ریه ی کانی و سە بەرە ت بە چە ند و یستگە یەکی گرنگی ژایانی بۆ ئاویڤه دە ویت.

مندا لێکی بێه ریکرا و لە هە مه شت

ئە م پیاوه سەر ماش و برنجیه، لە رۆژێکی نادیری سا لێ ۱۹۴۵ دا "ئە و" سا لێ حیزبی دیموکراتی تیا دامە زرا" لە باوه شی خێزانیکی جوتیاری شاری ئە غە دە دا ها تە دنیا وه، خێزانیکی کە لە دوو کچ و دایکی با ییکی نە خۆیندە وار پێکدە هات، هە رچە ندە ئە و کورە تاقانە ی مایش بوو، بە لای وه ک خۆی دە لێت "لە مندا لێما نە توانی بە کامی دلی خۆم بزیم، وەک زۆریک لە مندا لاتی ولاتە کە م بە هە شتی مندا لیتی بێه ریه ی بووم، خێزانە کە م ئاستی ژایانی مام ناوه ندی بوو، داخا وه یستی م ن زۆر بوون و ئەوانیش بۆیان جێه یجێنە ده کرا."

گەنجیکی م ن ئینتیما

هیجری لە تە مه نی شانزە سا لیدا بۆ خۆیندنی "دانئسەرە ی کیشا وه رزی" دە بێتە رومبو بە دوا ی ئە وه شدا لە ناوچە ی سە فز بە کاری مامۆ ستایه وه خە ریک دە بێت. رەنگە تا هە لگێرسانی شۆرشێ ئێران رووداویکی هە ژێنە ری ئە و تۆ لێزانی گەنجی تی ئە ودا شک تە بێن شایە نی گێرنا وه ی پێت، هە رچە ندە وەک خۆی دە لێت "لە بە رتە وه ی مامۆ ستایە کی نارازی بوو هە میشه چاری ساواکی لە سەر بووه"، بە لای ئەو ئە نا زاری زیندانی چە شتو نە خە م ژانی دە ره ده ری.

بە لای م ن شت لە م قوناغە ی ژایاندا جیی هە لوهه سته لە سەر کردن: یە کە میان، بە حوکی پێکەاتە ی شاری ئە غە دە کە تیکە لە یە کە لە کوربو تورکی ئازە ری، وەک خۆی دە لێت "هە سستی کورديوونی زیاتر تیا بە هیز بووه کە جیا کاری ئێوانیانی لە لایە ن دامو دە زگا کانی حکومه ت وه ببینوه. دووه میان، کوشتنی مە لا ناوار وه سلیمانی موعینی هاو ریکانیان لە کۆتایی دە یه ی ۱۹۶۰ دا، ئەو رووداوه گرنگە دە بێت کە لە و رۆژگاره دا کاریگە ریه یی کە گە وره ناخۆش لە سەر ژایانی دا ده نیت، هیجری دە لێت "لوا ی ئەو ی ئە و تیکۆشە رانه ئیعدام کرا، تە مه کانیان بە دوا ی ئو تومبێلدا بە شاره کانی کوردستاندا راده کێشرا نو دە گێران. ئە مه وایکرد بۆ چوونی سیاسیو بیرکردنە وه و

۲۰ کورد خۆیان بۆ هە لبژارنی شاره وانیه کانی نە رویج کاندید کردوه



شیلان عەبدولغەنی (سۆسیالیستی چەپ)



بێکەس بەرواری (سۆسیالیستی چەپ)



هاوژین بەزنجی (پارتی کرێکاران)



باقی تالیبولعیلم (سۆسیالیستی چەپ)



نیگار عیناهەتی. (پارتی سوور)



سەمەد ئەحمەد (پارتی کرێکاران)

دەخاویزێت بە شێکی لە جینگە و رێگە ی ئیداری و سیاسی بە پلە ی جۆراوجۆر لە ولاتی نە رویج بگێرێتە دە ست. جینگە ی باسە کە بە شی هە رە زۆری کاندیدە کورده کان هێنراو و پشتیوانلێکراوی حیزبە کورديه کانن. پ ن دە چیت هەر حیزبە لە رێگە ی ئەندامان و لایەنگران خۆیه وه پشتیوانی لـ کاندیدە کە ی خۆی بکات، بۆ یە لـ نە بوونی هاو ریکە کی چاوه روان دە کرت زۆریه ی چاوه روان دە کرت زۆریه ی کاندیدکراوه کان مە تر دە رفە تی چوونه سەر وه ی لیستە کانی هە لبژاردنیان هە بێت.

حکومە تی نە رویجی بە فرمو و بە ئاشکرا ئە فـالو هە لـ بـجـه وەک تاوانی کۆمە لکوژی بناسنیت. هە لبژارنی شاره وانیه کانی نە رویج چار سال جارێک بە رتو ده چیت. بریاره لـ ۱۰ سنیته مە ردا هە لبژاردنە کان ئە نجام دە ریت. ژمارە ی کاندیدە کورده کان بۆ هە لبژاردنە کانی ئە مسال لە نە رویج زیاتر لە بیست کورد دە بین، لە گە ل ئەو ی زۆریه ی ئە م کاندیدکراوانه لە ناو پاسـتـو خواره وه ی لیستی پارتە سیاسیە کانی نە رویجان، بە لای هە لبژاردنە کانی شاره وانێ ئە مسال ئە و ئامارە یه دە داد کە کورد هێدی هیدی

چە پ و سکرێتێری سەرکۆهه زیان وتی: هە ول ئە دە ین کورده کان دوچار ناوون بکریڤ، بۆ نموونه کاتیکی دە نوسریت تورکیا هە مانسکات بنوسریت کورد. هە ربۆ ئاویڤه جیگری سەرۆکی سۆسیال چە پ لە وه لای پرسیارێکتردا وتی: پاراستنی کورد لە هەرکۆمه لکوژیگە کاری هە نیکە یی ئێمه یه، لە داهاوتوشدا کار ده کە ین تا کورده کان هە ریمی خۆیان بە رپوه یبە ن بۆ نمونه لە ئێران. بە لای ئەندامی ئەنجومە نی شاره وانێ ئۆسـلـو دۆستی کورد (ئارلینگ فۆ لگفۆرد) لە پارتی سوور بە ئاشکرا داوی کرد کورد مافی هە بێت بریاری چاره نووسی خۆی بدات. هە روها داوا یکرد کە

بە یوه ندیه نێوده ولـ ته یه کانی گەنجانی پارتی کرێکارانی نە رویج (سیلیه و) نۆینە ری پارتی سوور (تۆر لایف بۆهاسەن) هە ریه ک بە کورنی بەرنامە ی هە لبژاردنە کانیان پێشکە ش کرد کە بە کسان بۆهه مان، ژینگە، ها توچۆ، باخچە ی مندالان، بانە ی پیرانو چە ندین پرسی تاییه ت بە کۆمە لگە ی نە رویجی وه ستابوون. لە وه لای پرسیاری ئاویڤه دە رباری دە رگە ی ژمیاری نە رویج کە کورده کانی دانئسـتووی نە رویج وەک عێراقی، تورکی، ئێرانی سووری ناووسده کات، جیگری سەرۆکی پارتی سۆسیالیستی

لە کۆبوونه وه ی کدا رۆژی ۲۸ ئاب لە شاری ئۆسـلـو بە شـێـک لە و کورده اتە ی کاندیدی هە لبژاردنە کانی شاره وانێ نە رویج، بە بە شداربوونی چە ند بە رپرسی پارتە سیاسیە کانی نە رویج کۆبوونه وه ی خۆناساندن و کورته ی بەرنامە ی پارتە کان بە رتو ده چوو. لە و کۆبوونه وه یه دا بێجگە لە شە ش کاندیدی کورد، جیگری سەرۆکی پارتی سۆسیالیستی چە پو سکرێتێری سەرۆک وه زیرانی نە رویج (بۆرد ئینگار سۆ له یه م)، ئەندامی ئەنجومە نی شاره وانێ ئۆسـلـو نو سه ری کتییی کوردستان (ئارلینگ فۆ لگفۆرد) لە لیستی پارتی سوور، سکرێتێری

ئاویڤه. نە رویج پارتی کرێکارانی نە رویج (پارتی دە سه لاتدان): چاوه روان دە کرت و هزیری دە ره وه ی نە رویج کاره ساتە کانی ئە فـالـو هە لـ بـجـه وەک کۆمە لکوژی بە فرمی بناسنیت. پارتی چە پی سۆسیالیست: کار ده کە یه ن تا کورد لە ئێران هە ریمی فیدرالی خۆی هە بێت. پارتی سوور: پێویسته کورد لە پارچه کانی کوردستان بریاری چاره نووسی خۆیان بدن. پارتی سوور: گرنگە ئە نـفـال لە بەرنامە دا بێت.